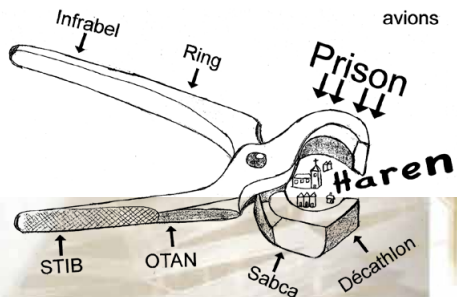

Ceci n'est pas un Rand

Eerste intergewestelijke visievorming voor de Brusselse Noordrand

WIET VANDAELE [RUIMTE VLAANDEREN]
MAARTEN LENAERTS & SVEN DE BRUYCKER [BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING]

1 De Noordrand is het gebied tussen Van Praet – Heizel – Vilvoorde – Luchthaven – Nossegem - Marcel Thiry – Diamant en Josaphat. © Ruimte Vlaanderen **2** Deze spotprent van een inwoner van Haren suggereert dat Haren door de overheid verwaarloosd wordt. © Fabienne Pince **3** The Mall of Europe, door de ogen van de ontwikkelaars © Unibail-Rodamco

Met het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (T.OP) Noordrand proberen Vlaamse en Brusselse partners voor het eerst tot een gezamenlijke visie op een grensoverschrijdend gebied te komen. De vele uitdagingen waarmee het Metropolaan Kerngebied en de metropool Brussel geconfronteerd worden, manifesteren zich hier acuut. De verstedelijking van Brussel heeft immers allang kernen als Strombeek-Bever, Vilvoorde, Machelen en Zaventem bereikt.

In de Brusselse Noordrand ligt ook een logische eerste linie van ‘migratie’ uit Brussel richting Vlaanderen. Het gebied maakt deel uit van de (voorheen) sterk geïndustrialiseerde Zennevallei van Halle over Brussel tot Vilvoorde - van oudsher een enorm werkbassin, dat er maar moeizaam in slaagt om een nieuwe economische roeping te vinden. Ondanks de kansen die de luchthaven van Zaventem biedt, stond in de regio in 2013 één

op drie vierkante meter kantoorruimte leeg². De institutionele complexiteit van België zorgt er bovendien voor dat een groot arbeidspotentieel in Brussel de weg niet vindt naar de vele vacatures in de luchthavenregio. Een stedelijke roeping, met een aanbodbeleid voor woningen, is moeilijk te verzoenen met de hinder die infrastructuren als de Ring rond Brussel en de luchthaven Brussels Airport met zich

meebrengen. De economische roeping van het gebied ging ten koste van de rivieren: de Zenne werd rechtgetrokken, de Woluwe ingekokerd. Het gebied kampt met een imagoprobleem. ‘Vilvoorde City, meer bepaald in de Far West ... jij ellendig nest’ van Kris De Bruyne staat in het collectieve geheugen gegrift. Sinds de vorming van de gewesten in de jaren 1980 zijn de visies voor het Brusselse en het Vlaamse deel van de Noordrand steeds verder uit elkaar gegroeid. De Vlaamse visie zou een antistedelijke reflex vertonen³, waardoor lage dichtheden voorkomen in een stedelijke setting. De Brusselse visie zou de Noordrand beschouwen als een vergaarbak voor in Brussel ongewenst ruimtegebruik, zoals infrastructuur, een woonwagenterrein of een gevangenis. De petitie die een groepje inwoners van Haren lanceerde is in dit verband veelzeggend: ze willen zich afscheuren van Brussel en aansluiting zoeken bij Vlaanderen. Beide gewesten lijken de Noordrand als hun achtertuin te beschouwen. Van een gemeenschappelijke, grootstedelijke visie

is geen sprake. In het debat over dossiers als de ring R0 hoor je niet zelden een ondertoon van communautair conflict. Beide regio’s beconcurreren elkaar om de eigen belastinginkomsten te verhogen. De haast aan weerszijden van de gewestgrens om als eerste een nieuw shoppingcenter te bouwen is daar een goede illustratie van: zowel Uplace in Machelen als the Mall of Europe (Neo) aan de Heizel proberen zo snel mogelijk de nodige vergunningen te bemachtigen in de hoop elkaar de loef af te steken. Beide projecten worden sterk gesteund door de respectievelijke gewestregeringen. Net omdat de uitdagingen van het Metropolaan Kerngebied zich hier in hun meest concrete vorm manifesteren, is het gebied een dankbare testcase voor nieuwe ideeën. De demografische explosie in het Brusselse zal ongetwijfeld voor een deel in de Noordrand terechtkomen. Een prognose die je evengoed als een opportuniteit kan beschouwen, in plaats van een bedreiging. De herziening van het langetermijnbeleid door beide gewesten, met de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het Brussels Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), biedt de kans om te zoeken naar een gezamenlijk

¹ T.OP Noordrand is een onderdeel van een ruimer project dat Ruimte Vlaanderen opstartte voor een strategische ruimte: het functioneel gebied tussen Gent, Antwerpen, Leuven en Brussel, het Metropolaan Kerngebied. Meer info op ruimtevlaanderen.be/metropolitaankerngebied

² BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING; CITYDEV.BRUSSELS, Overzicht van het kantorenpark leegstand 2013, Gewestelijke Overheidsdienst Brussel, Brussel, 2013, p. 5, https://stedenbouw.irisnet.be/actualiteiten-onthaal/nummer-33-van-het-overzicht-van-het-kantorenpark-is-netverschenen/pdf/ObsBur_33%20Vacance%202013%20Bxl%20et%20periph.pdf

³ BOUSSAUW, K.; ALLAERT, G.; WITLOX, F., Colouring Inside What Lines? Interference of the Urban Growth Boundary and the Political-Administrative Border of Brussels, in: European Planning Studies, Volume 21, Issue 10, 2013, pp. 1509-1527.